

**КОМУНАЛЬНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД  
«ХАРКІВСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»**

**СХВАЛЕНО**

Протокол Вченої ради КВНЗ  
«Харківська академія неперервної  
освіти»

№ 6 від 29.12.2025

**ЗАТВЕРДЖЕНО**

Наказ КВНЗ «Харківська  
академія неперервної освіти»

№ 109 від 29.12.2025

**ПРОГРАМА**

продовженої навчально-методичної форми  
підвищення кваліфікації  
вчителів початкових класів  
закладів загальної середньої освіти

**СЕМІНАР-ПРАКТИКУМ**

**«ТЕХНОЛОГІЯ ПОСТАНОВКИ ЗАПИТАНЬ ЯК ІНСТРУМЕНТ  
РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ»**

Харків-2025

**Актуальність.** У сучасній початковій школі вчитель уже давно не є єдиним джерелом знань – натомість він виступає фасилітатором, наставником і організатором освітнього середовища, у якому дитина активно здобуває знання. Освітній процес будується на компетентнісному, особистісно зорієнтованому та діяльнісному підходах, що зумовлено вимогами Нової української школи. Саме тому зростає значення педагогічних технік, що розвивають мислення, самостійність і здатність ставити запитання.

Запитання – це не лише форма перевірки засвоєного матеріалу, а механізм розвитку пізнавальної активності, самостійності та критичного мислення учнів. Вони допомагають учням осмислювати навчальний матеріал, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, робити висновки, формувати власну думку, спонукати до творчості.

У контексті педагогіки партнерства, яку реалізує НУШ, роль запитань виходить за межі традиційної функції контролю. Вони стають інструментом діалогу між учителем і учнем, способом підтримання взаєморозуміння, мотивації, саморефлексії та співпраці.

Крім того, в епоху цифрових технологій запитання залишаються потужним інструментом формування інформаційної грамотності та свідомого ставлення до інформаційного простору.

Особливої актуальності тема набуває в умовах інтегрованого навчання, коли учень сприймає світ цілісно, а запитання допомагають поєднувати знання з різних освітніх галузей і переносити їх у життєві ситуації.

За результатами регіональних моніторингових досліджень читацької, математичної та природничої компетентностей учнів початкової школи спостерігається недостатній рівень сформованості вмінь частини школярів застосовувати знання в ситуаціях, що вимагають інтерпретації та узагальнення інформації, аналізу та висування гіпотез, узагальнення та формулювання висновків. Одна з основних причин – недостатня здатність учителів у формуванні та постановці запитань, спрямованих на розвиток критичного мислення. Тому постає актуальна проблема підвищення здатності вчителів щодо використання запитань як навчального інструменту на уроках у початковій школі. Цим зумовлено розробку програми семінару-практикуму «Технологія постановки запитань як інструмент розвитку критичного мислення».

Ця програма розроблена з урахуванням положень Державного стандарту початкової освіти та листа Міністерства освіти і науки України «Про інструктивно-методичні рекомендації щодо викладання навчальних предметів/інтегрованих курсів у закладах загальної середньої освіти у 2025/2026 навчальному році».

План роботи семінару-практикуму містить методичну складову (9 год. – 0,3 кредиту ЄКТС) та тематичний спецкурс-тренінг (6 год. – 0,2 кредиту ЄКТС). Загальна кількість годин підвищення кваліфікації учасників семінару-практикуму становить 15 годин (0,5 кредиту ЄКТС).

Зміст роботи семінару-практикуму забезпечує Центр виховання та розвитку особистості (керівник Тетяна ГОРБЕНКО, методист Галина ВЛАСЕНКО) за участі науково-педагогічних працівників секції «Нова українська школа» кафедри методики дошкільної та початкової освіти (керівник Маріанна КОЧЕНГІНА, кандидат педагогічних наук).

**Мета:** удосконалення предметно-методичної, мовно-комунікативної професійних компетентностей учителів початкових класів щодо використання запитань як навчального інструменту на уроках.

**Завдання:**

- сприяти формуванню навичок постановки запитань як засобу розвитку критичного мислення;
- поглибити знання педагогів щодо ролі та значення запитань на уроках мовно-літературної галузі;
- освоїти та відпрацювати техніки формулювання та постановки запитань;

- удосконалити практичні навички вчителів початкових класів щодо техніки постановки запитань на уроках математичної та природничої освітніх галузей;
- надати науково-методичну допомогу щодо використання технології постановки запитань як інструменту розвитку критичного мислення.

**Очікувані результати навчання:** успішне вдосконалення та розвиток таких професійних компетентностей:

- **предметно-методичної** (здатність добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку учнів в реаліях сьогодення);
- **мовно-комунікативної** (здатність формувати й розвивати мовно-комунікативні вміння й навички здобувачів освіти).

**Термін роботи:** лютий - травень 2026 року.

**Форми роботи:** онлайн-семінари, тематичний спецкурс-тренінг.

**Цільова аудиторія:** вчителі початкових класів.

**Керівник:** ВЛАСЕНКО Галина, методист Центру виховання та розвитку особистості.

### ПЛАН роботи семінару-практикуму «Технологія постановки запитань як інструмент розвитку критичного мислення»

| № з/п | Тема                                                                                         | Форма проведення                  | Кількість годин | Термін проведення  | Відповідальні                                                            |
|-------|----------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------|-----------------|--------------------|--------------------------------------------------------------------------|
| 1.    | Типологія запитань та їх роль у розвитку критичного мислення                                 | Науково-практичний онлайн-семінар | 3               | Лютий 2026 року    | Тетяна ГОРБЕНКО<br>Галина ВЛАСЕНКО<br>Надія СОСНИЦЬКА                    |
| 2.    | Запитання як навчальний інструмент на уроках літературного читання                           | Науково-практичний онлайн-семінар | 3               | Березень 2026 року | Тетяна ГОРБЕНКО<br>Галина ВЛАСЕНКО<br>Маріанна КОЧЕНГІНА<br>Олена КОВАЛЬ |
| 3.    | Техніки формулювання та постановки запитань                                                  | Тематичний спецкурс-тренінг       | 6               | Квітень 2025 року  | Тетяна ГОРБЕНКО<br>Галина ВЛАСЕНКО<br>Маріанна КОЧЕНГІНА                 |
| 4.    | Техніки розроблення запитань для уроків математики та інтегрованого курсу «Я досліджую світ» | Науково-практичний онлайн-семінар | 3               | Травень 2026 року  | Тетяна ГОРБЕНКО<br>Галина ВЛАСЕНКО<br>Ольга ГЕЗЕЙ                        |
|       | Усього годин                                                                                 |                                   |                 |                    | 15                                                                       |

Алла ОСТАПЕНКО  
Людмила ЛУЗАН  
Тетяна ГОРБЕНКО  
Маріанна КОЧЕНГІНА

Галина ВЛАСЕНКО